

Motion till riksdagen

1988/89:T419

av Grethe Lundblad och Ingrid Andersson (s)

Gångtrafikanternas trafikmiljö

En grupp trafikanter som sällan uppmärksammas i de senaste årens diskussion om trafikstrukturen och trafiksäkerheten är gångtrafikanterna (fotgängare).

Med en ökad satsning på kollektiva trafikformer kommer antalet gångtrafikanter på väg till och från tåg eller buss att öka. Därför är det viktigt att i tid närmare studera och reglera gångtrafikanternas trafikmiljö och deras rättigheter som trafikkonsumenter.

1987 inträffade 1 678 olyckor mellan motorfordon och gående, varav 134 med dödlig utgång. 38 % av dessa olyckor hände på övergångsställe eller trottoar. Proportionellt fler olyckor för gångtrafikanter sker under mörka årstiden, november-december och 44 % sker i mörker eller skymning. 701 gående skadades svårt i trafiken 1987 och 1 111 lindringt. Värst drabbade är 13–23-åringar samt personer över 70 år.

En hel del gående får också skador genom att halka på dåligt rengjorda trottoarer. Antalet lårbensbrott bland äldre personer är stort och utan tvekan är den mycket sämre renhållningen i tätorterna av trottoarer än av vägbanorna orsak till att många äldre personer inte vågar gå ut när det finns snö och is på trottoarerna eller att de tvingas gå på vägbanan i stället.

Alldeles för ofta är i våra tätorter ljussignaler och vägplanering mest inriktade mot att ge biltrafiken företräde till snabb och säker framfart, medan gångtrafikanterna, som ju är mera utsatta vid dålig väderlek som regn, snöfall och storm, ofta måste vänta länge vid övergångsställen eller gå omvägar för att finna lämpligt ställe att korsa vägen.

Exemplen på detta är lätta att finna i våra stora tätorter, t.ex. framför Centralstationen i Stockholm och vid andra stationer och busshållplatser.

Det synes också som bestämmelserna i vägtrafikkungörelsen §§ 82–84 respekteras dåligt av bilförarna. Speciellt § 83 om att bilförare som närmar sig ett övergångsställe skall anpassa hastigheten för att inte åstadkomma fara för gående som just skall gå ut på övergångsstället, nonchaleras ofta.

För en fotgängare är det svårt att på obevakade övergångsställen ta hänsyn till såväl avståndet till som hastigheten hos fordon som närmar sig övergångsstället utan att detta blir mycket tidskrävande och för äldre trafikanter innebär ett stort osäkerhetsmoment (§ 136). Biltrafikanter borde ha *en skyldighet* att stanna för gående som skall över vid övergångsställe och inte, såsom vägtrafikkungörelsen anger, bedöma om han behöver stanna (§ 83).

I §§ 18 och 19 i renhållningslagen stadgas att kommunen har en ovillkorlig skyldighet att hålla rent på gata, torg och allmän plats och röja snö och skaffa

undan snö och is samt sanda eller vidtaga annan åtgärd mot halka. Men kommunen kan inte ålägga den som äger fastighet att beträffande gångbana fullgöra den skyldigheten. Kanske är det detta undantag från kommunala renhållningsskyldigheter som har medfört att trottoaren ofta är i betydligt sämre tillstånd vintertid än vägbanan.

Men för gångtrafikanterna kan detta bristfälliga ansvarstagande för framkomligheten på gångbanor ställa sig både kostsamt och besvärande. Speciellt för det ökande antalet äldre över 70 år som har god rörlighet och kan klara inköp själva, kan bristfällig vinterväghållning på gångbanor leda till ökade behov av hemtjänst och sjukvård.

På senare tid har också offentliggjorts statistik som visar att antalet lårbensbrott är betydligt större i tätorter än på landet. Huruvida detta beror på bristfällig vinterväghållning eller på sämre kondition på grund av mindre fysisk träning hos de drabbade är dock oklart.

Såväl vägtrafikkungörelsen från 1972 som renhållningslagen från 1979 borde blir föremål för översyn med hänsyn till gångtrafikanternas säkerhet och trivsel som trafikkonsumerter.

Vi föreslår att berörda bestämmelser blir föremål för en översyn varvid gångtrafikanternas intressen i större utsträckning än nu bevakas.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en översyn av vägtrafikkungörelsen och renhållningslagen med syfte att göra gångtrafikanternas trafikmiljö bättre.

Stockholm den 20 januari 1989

Grethe Lundblad (s)

Ingrid Andersson (s)